

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยที่ได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งจะนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. องค์การบริหารส่วนตำบล
3. องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
4. ขอบเขตในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. กฎหมายที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
7. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537
8. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำตามมาตรา 67
9. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
10. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
11. เป้าหมายของการจัดการศึกษา
12. เป้าหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
13. การกระจายอำนาจกับการจัดการศึกษา
14. ภารกิจจัดการศึกษาของท้องถิ่น
15. แผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 – 2559)
16. แผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 – 2559

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. การปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองประเทศ รัฐต้องสร้างความผาสุกให้แก่ประชาชนโดยเสมอภาค มีคุณภาพชีวิตที่ดีทุกส่วนของประเทศ และถ้าการปกครองทำให้ความเป็นอยู่ในสังคมต่างกันมาก จะนำไปสู่การทำลายความมั่นคงของชาติในที่สุด หลักวิชารัฐศาสตร์ เป็นแบบแผนจัดระเบียบ การปกครองสามารถจำแนกหลักการใช้อำนาจการปกครองของประเทศเป็น 3 ประการ คือ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2539)

1.1 หลักการรวมอำนาจการปกครอง (Centralization) เป็นการรวมอำนาจการบริหารการปกครองประเทศไว้ตรงกลาง ซึ่งได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และ อำนาจตุลาการที่ใช้โดยรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจทั้ง 3 ระดับ

1.2 หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง (Deconcentration) เป็นหลักฐานที่รัฐบาลกลางมอบ อำนาจในการวินิจฉัยสั่งการบางส่วนให้แก่ตัวแทนของรัฐบาลกลาง เป็นตัวแทนไปประจำในส่วนภูมิภาค เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติของรัฐบาลกลาง

1.3 หลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) เป็นหลักการที่กระจายอำนาจ ทั้งอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ออกไปให้แก่ท้องถิ่น ให้มีอิสระในการดำเนินงาน โดยรัฐบาลกลางเป็นผู้ควบคุม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานของทางราชการที่รัฐกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารโดยตนเอง ชเนศวร์ เจริญเมือง (2540 : 38) กล่าวว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทั่วไปหมายถึง ระบบการจัดพื้นที่ภายในรัฐหนึ่ง เป็นท้องที่มีขอบเขตชัดเจน มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในปี พ.ศ. 2476 มีกฎหมายร่างระเบียบการปกครองการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งท้องถิ่นออกเป็น มณฑล จังหวัด อำเภอ ด้วยความพยายามของรัฐที่จะปรับระบบการบริหารราชการ โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ แบ่งเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในส่วนการบริหารส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้แบ่งเทศบาลเป็น เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองนครบาล และสหเทศบาล (สหการ) (กรมการปกครอง , 2543 ค : 23) รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเรื่องการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ อย่างชัดเจน ดังนี้ (กรมการปกครอง, 2543 ก : 45 – 47)

1. ตำบลองค์กร

มาตรา 282 ให้ความสำคัญแก่ท้องถิ่น โดยมีอิสระในการบริหารงานของตนเองและความต้องการของประชาชน

มาตรา 285 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องประกอบด้วยสภาท้องถิ่น และคณะผู้ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และมีวาระ 4 ปี

2. ด้านบริหาร

มาตรา 284 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอิสระในการบริหารตนเอง โดยสามารถกำหนดนโยบายของตนเอง การเงิน การคลัง และการบริหารงานบุคคล

มาตรา 288 ให้มีคณะกรรมการ พนักงานส่วนท้องถิ่นในลักษณะใดภาคี

3. ด้านอำนาจหน้าที่

กำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับท้องถิ่น และระหว่างท้องถิ่นด้วยกัน โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นโดยเฉพาะ การจัดบริการสาธารณะ การจัดสรรรายได้จากภาษีอากรให้มีคณะกรรมการใดภาคีเป็นผู้พิจารณาและทบทวนทุก 5 ปี

มาตรา 289 กำหนดให้ท้องถิ่นมีหน้าที่ บำรุงรักษา ฟื้นฟูจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรา 290 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม

มาตรา 81 และ 239 ให้ท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการศึกษาตามขีดความสามารถ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรา 52 ให้ท้องถิ่นมีหน้าที่การสาธารณสุขสุขตามขีดความสามารถด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 79 ให้ส่งเสริมสนับสนุนประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวนบำรุงรักษาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อม

มาตรา 56 ให้ประชาชนควบคุมดูแล การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

มาตรา 62 ให้ประชาชนฟ้องหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ให้รับผิดชอบการกระทำหรือละเว้นการกระทำของพนักงาน

มาตรา 286 ประชาชน 3 ใน 4 ของผู้ลงคะแนนเลือกตั้งมีสิทธิดำเนินการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นได้

มาตรา 287 ประชาชนกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเสนอให้มีการออกข้อบัญญัติของท้องถิ่นได้

จะเห็นได้ว่านโยบายของรัฐมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการปฏิบัติตามหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ควบคู่ไปกับการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีนโยบายปรับลดรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เหลือเพียง 4 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปแบบพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เพื่อลดความสับสนและให้ความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น (กรมการปกครอง, 2543 : 12) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับงานวิจัยดังนี้

2. องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) เกิดจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่เกิน หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยการประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ระบุชื่อ และเขตพื้นที่ด้วย ซึ่งเป็นหน่วยงานของทางราชการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความใกล้ชิดราษฎรมากที่สุด มีสาระสำคัญดังนี้ (สมถวิล ศิริกุล และประเสริฐ วัฒนากุลวงศ์, 2540 : 1 – 20)

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบล ที่เกิดจากสภาตำบล บรรดาทรัพย์สิน สิทธิ เรียกร่อนนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล ให้โอนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลใด มีจำนวนประชากรไม่ถึงสองพันคน ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบ หรือให้รวมเข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีพื้นที่ติดต่อกัน อ้าเภอเดียวกัน หรือให้เป็นเทศบาล

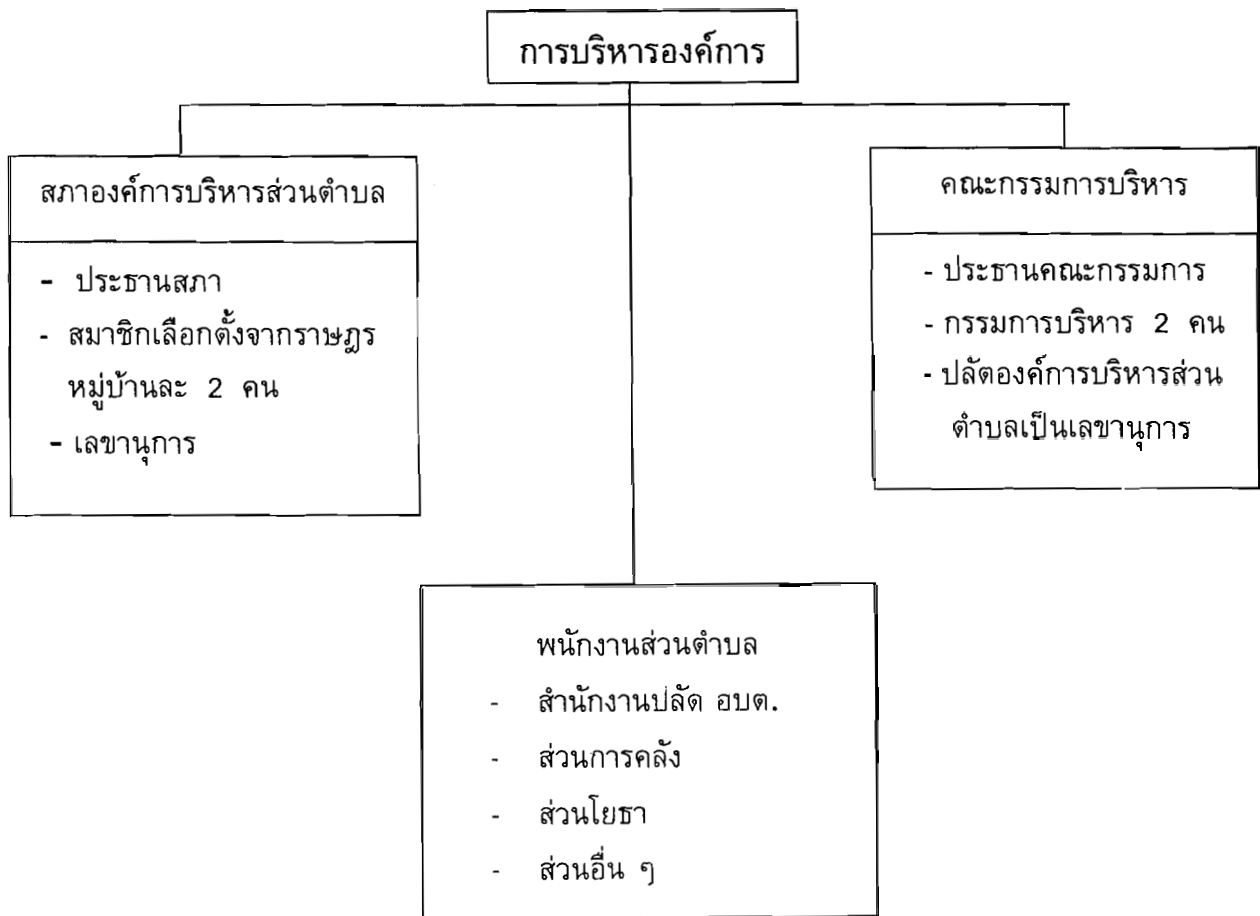
1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนตำบล

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการ บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบล มีสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.6 กำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเจ้าหน้าที่ของนายอำเภอตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

คณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหารหนึ่งคน และกรรมการบริหารสองคน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ นายอำเภอแต่งตั้งและให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการ ดังแสดงในแผนภูมิ 1 (ชายชัย แสงวงศ์, 2542 : 35)

แผนภูมิ 1 แสดงโครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

จากแผนภูมิ 1 แสดงว่าโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (กรมการปกครอง, 2539) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ให้อำนาจนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นประธานสภาและรองประธานอีกคนหนึ่ง ประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันที่ได้รับเลือกเป็นประธาน หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่กระทำกิจกรรมแทน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกรณีที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

เมื่อประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาประชุมเลือกกันเองเป็นประธานในการประชุมคราวนั้น

2. การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมัยประชุม ในปีหนึ่งกฎหมายได้กำหนดให้มีสมัยประชุมสามัญสองสมัย หรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกินสี่สมัย วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด

2.1 ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม ในกรณีที่ยังไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประธานองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เรียกประชุม ให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดประชุม

2.2 การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด ที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุมได้

2.3 การลงมติของที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะถือเสียงข้างมาก เป็นเกณฑ์ เว้นแต่มีพระราชบัญญัติไว้อย่างอื่นในกฎหมาย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งถือว่ามิเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ประธานในที่ประชุมจะมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

3. องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งนายอำเภอจะแต่งตั้ง ตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้มาจากการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการบริหารจะเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน และอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการ แต่ในช่วง 4 ปีแรก นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2543 : 195)

ประธานกรรมการบริหารประธานกรรมการบริหารเป็นบุคคลสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง ซึ่งจะทำหน้าที่ด้านบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าหรือเสื่อมถอยในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการบริหารจะเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยกฎหมายถือว่าประธานกรรมการบริหาร และกรรมการบริหาร

ทุกคนมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ประธานกรรมการบริหารที่ได้รับเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะอยู่ในตำแหน่งวาระ 4 ปี นับแต่วันที่ได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการบริหาร ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ในกรณีที่กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งแต่งตั้งให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างไร กฎหมายกำหนดให้ผู้รักษาราชการแทน สามารถทำหน้าที่หรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับประธานกรรมการบริหารในระหว่างรักษา ราชการแทนด้วย เมื่อตำแหน่งประธานกรรมการบริหารว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากครบวาระ กำหนดให้มีการเลือกประธานกรรมการบริหารแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 15 วัน นับตั้งแต่ตำแหน่งนั้นว่างลง ในกรณีที่ไม้อาจเลือกประธานกรรมการบริหารได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด กฎหมายให้อำนาจนายอำเภอแต่งตั้งกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหารชั่วคราว และให้ผู้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการบริหารไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งประธานกรรมการบริหารได้ ผู้ซึ่งเลือกแทนนั้นจะอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทนเท่านั้น

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีดังนี้ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2543 :195)

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามมาตรา 66 อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา 67 มีดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะ มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาเด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ราชการมอบหมาย

นอกจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีหน้าที่ดังที่กล่าวมาข้างต้น องค์การบริหารส่วนตำบล อาจทำหน้าที่ได้ตามมาตรา 68 ดังนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุมการกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และ

สวนสาธารณะ

5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตร กิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาดท่าเรือและท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับพาณิชย

4. ขอบเขตในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งกฎหมายได้กระจายอำนาจ หน้าที่ ที่กฎหมายบังคับให้ทำ และหน้าที่ที่อาจทำได้เหมือนกับเทศบาล ฉะนั้นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายบัญญัติไว้ องค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมีอำนาจในการตราข้อบังคับ หรือดำเนินการตามกฎหมายได้อย่างมีอิสระ และคล่องตัวมากกว่าสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลจึงสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ได้ดังนี้ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2543 : 19)

4.1 ออกข้อบังคับตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล อาจออกข้อบังคับเพื่อใช้บังคับในตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้แต่มีได้กำหนดโทษปรับเกิน 500 บาท ร่างข้อบังคับตำบลได้โดยคณะกรรมการบริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอเห็นชอบร่างข้อบังคับ แล้วกำหนดให้ประธานกรรมการ บริหารลงชื่อประกาศใช้เป็นข้อบังคับได้ต่อไป ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบังคับตำบลใด กฎหมายกำหนดให้นายอำเภอต้องส่งร่างข้อบังคับตำบลนั้นคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบังคับดังกล่าว เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทบทวนร่างข้อบังคับตำบลนั้นใหม่ แต่ถ้าเห็นร่างข้อบังคับตำบลที่กำหนดให้มีโทษปรับด้วย เมื่อนายอำเภอไม่เห็นชอบด้วย

ร่างข้อบังคับนั้นถือว่าเป็นอันกรณีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาทบทวนร่างข้อบังคับ ตำบลที่นายอำเภอส่งคืนมายังสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วมีมติยืนยันตามร่างข้อบังคับ ตำบลเดิม ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เท่าที่มีอยู่ กฎหมายให้อำนาจประธานกรรมการบริหาร ลงชื่อ และประกาศให้ข้อบังคับตำบล ได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภออีก แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยัน ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับคืนจากนายอำเภอ ถือว่าร่างข้อบังคับตำบลนั้น เป็นอันตกไป

4.2 การขอทราบข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิจะรับทราบข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการ ทางราชการในตำบลได้ เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการ รักษาความมั่นคงแห่งชาติที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ แม้องค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็น ราชการส่วนท้องถิ่น และมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมก็ตามแต่กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งเป็นราชการบริหาร ส่วนกลางก็ยังมีอำนาจหน้าที่ในการที่จะดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล ได้เช่นเดิม เพียงแต่ต้องแจ้งให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ใน กรณีนี้หากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าว กฎหมายกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรหน่วยงานของรัฐนำความเห็นของรัฐ นำ ความเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไปพิจารณาดำเนินการนั้นด้วย

4.3 การทำกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในการ ดำเนินงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ตำบลในเขตที่ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบนั้น สภาองค์การบริหารส่วนตำบล อาจทำกิจกรรม นอกเขตสภา องค์การบริหารส่วนตำบลหรือร่วมกับสภาตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล อื่น ๆ หรือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อทำ กิจการร่วมกันได้ และต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็น ต้องดำเนินการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลของตน

การแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 72 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมี พนักงานส่วนตำบล เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและอาจจัดแบ่งการบริหารงาน ออกเป็น ดังนี้

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล อาจขอให้ราชการ พนักงาน หรือ ลูกจ้างของหน่วยข้าราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราว ได้ โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้กฎหมายให้อำนาจอนุญาตให้ตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็นการข้าราชการ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยที่จะต้องทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง

สำหรับพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นพนักงานประจำนั้น การบรรจุแต่งตั้งความดีความชอบ การลงโทษ การสอบคัดเลือก สอบแข่งขันคัดเลือก จะ เป็นไปตามระเบียบพนักงานส่วนตำบลที่ตราขึ้นเป็น “พระราชกฤษฎีกา”

5. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ตามกฎหมายกำหนด

5.1 ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย องค์การการฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อันเกิดจากการฆ่าสัตว์ที่จัดเก็บได้ในตำบล

5.2 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ที่จัดได้ในจังหวัดใด กฎหมาย กำหนดไว้ว่าต้องจัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนั้นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

5.3 ภาษีองค์กรและค่าธรรมเนียม ที่องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบังคับ เรียกเก็บเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือ ทุกประเภทดังนี้

5.3.1 ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร ซึ่งสถานประกอบการนั้น ตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.2 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสุรา ตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ซึ่งร้านค้า ขายสุราตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.3 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนัน ตามกฎหมายว่า ด้วยการเล่น ซึ่งสถานที่เล่นการพนันอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

5.3.4 เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกนางแอ่น ค่าธรรมเนียม ตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินอากรประทานบัตร ใบอนุญาตอาชญาบัตรตามกฎหมายว่า ด้วยการประมง ค่าภาคหลวง และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และค่าธรรมเนียม จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ตามประมวลกฎหมายที่ดินที่เก็บในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ กฎหมายกำหนดให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

5.3.5 ค่าภาคหลวงแร่ ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ทั้งนี้ในองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายแล้ว กฎหมายกำหนดไว้ว่าต้องจัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

5.3.6 เงินที่เก็บตามกฎหมาย ว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ ในองค์การบริหารส่วนตำบลใด กฎหมายกำหนดไว้ว่า ต้องแบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

5.3.7 กฎหมายกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร ดังนี้

5.3.7.1 ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

5.3.7.2 ในกรณีที่รัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ในอัตราอื่นให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากรภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นตามข้อ 5.3.7 ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเรียกเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียม เพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ในกรณีเช่นนี้ เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว กระทรวง ทบวง กรม จะต้องนำส่งมอบให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่อาจได้รับ ดังนี้

1. รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. รายได้จากกิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนดไว้
5. เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
6. รายได้อื่นตามที่รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
7. เงินอุดหนุนของรัฐ
8. รายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
9. เงินกู้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ เมื่อได้รับอนุมัติจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้การกู้เงินจะต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

6. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542)

6.1 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ (มาตรา 41)

6.2 เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐ จากการใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดู และอบรมจากรัฐ ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ (มาตรา 53)

6.3 รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการในท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณสุขปโภค ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (มาตรา 78)

6.4 รัฐจะต้องจัดการศึกษาและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (มาตรา 81)

6.5 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น (มาตรา 282)

6.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลาย ย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคลและการเงิน การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะการกำหนดและหน้าที่ระหว่างรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

6.6.1 การกำหนดอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบอบการบริหาร สาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง

6.6.2 การจัดสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาวะหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเองเป็นสำคัญ

6.6.3 การจัดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตาม (1) และ (2) ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดโดยมีจำนวนเท่ากัน

ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่และการจัดสรรภาษีและอากรตาม (1) และ (2) ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดและคณะกรรมการตาม (3) จะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่หรือวันที่มีการจัดสรรภาษีและอากรแล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจหน้าที่ และการจัดภาษีอากรที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การดำเนินการตามวรรคสี่ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้วให้ผลใช้บังคับได้ (มาตรา 284)

6.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นต้องวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึง ถึงการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย (มาตรา 335)

6.8 ในวาระเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติต่อไปนี้มาใช้บังคับกรณีต่าง ๆ ภายใต้เงื่อนไขดัง ต่อไปนี้ คือ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 43 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับจนกว่าจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวต้องไม่เกินห้าปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (มาตรา 335)

7. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช

2537

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 ส่วนที่ 3 กล่าวถึงเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 และมาตรา 67 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

7.2 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (มาตรา 67)

8. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำตามมาตรา 67

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะ มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาเด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร (กรมการปกครอง กฎระเบียบ และข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล, 2542 : 18 - 19)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติกำหนดขั้นตอนกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 หมวด 2 กล่าวถึงเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 16 ดังนี้ (มูลนิธิส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น , 2542 : 8 - 10)

ให้เทศบาลเมืองพญาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (มาตรา 16)

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุข
6. การส่งเสริมการฝึกและการประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. ส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยโรงมหรสพ

และสาธารณะสถานอื่น ๆ

24. การจัดการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

25. การผังเมือง
26. การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาหาร

29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริม การสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31. กิจกรรมอื่นที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

9. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 5 ส่วนที่ 2 กล่าวเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 47 และมาตรา 42 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : 22)

9.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการในท้องถิ่น (มาตรา 42)

9.2 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษารวมทั้งเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 42)

10. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 19) ได้กำหนดความหมายไว้ว่า “การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาเพื่อชีวิตที่มีคุณภาพของประเทศไทย ช่วยให้ประชาชนมีคุณธรรมในการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคม มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต มีความสามารถในการประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ และดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี มีความสามารถในการพัฒนาตนเองมีความรับผิดชอบและมีบทบาทร่วมในการพัฒนาสังคมอย่างเหมาะสม” จากความหมายดังกล่าวย่อมชี้ให้เห็นถึงขอบเขตที่กว้างขวาง เป็นการมองการศึกษาในมุมที่กว้างเป็นรากฐานชีวิตของประชาชนทั้งปวง มิใช่เฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนเท่านั้น เพื่อให้การศึกษาได้รับการจัดการให้ครอบคลุมตามความหมายข้างต้น จึงได้มีการกำหนดหลักการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

10.1 การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิทธิและหน้าที่ ที่ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องมี และได้รับโดยไม่จำกัดเพศ วัย ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิสำเนา และความเชื่อทางศาสนา หรือข้อจำกัดอื่น

10.2 ประชาชนทุกคน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญสนับสนุนและมี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

10.3 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีคุณภาพและเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่อง
ตลอดชีวิต

10.4 รัฐมีหน้าที่สนับสนุนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนให้
กว้างขวาง ทั่วถึง และเป็นธรรม

หลักการทั้ง 4 ประการ ดังกล่าว ย่อมสอดคล้องกับแนวคิดของการปกครองใน
ระบบเสรีประชาธิปไตยที่ถือคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันทุกคน และเป็นหลักการ
ที่สนับสนุนนโยบายการกระจายอำนาจที่รัฐบาลชุดปัจจุบันได้แถลงไว้อีกด้วย

จากหลักการที่ได้กำหนดไว้ดังกล่าวทั้ง 4 ประการ ได้มีการกำหนดนโยบายเพื่อ
เป็นแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535
ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพึงปฏิบัติมี 4 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ
ศึกษาแห่งชาติ, 2535)

11. เป้าหมายของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนนี้ จะให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา
ความด้อยโอกาสหรือพลาดโอกาสทางการศึกษาของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางกลุ่มเป็นพิเศษ
กลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ได้แก่

1. กลุ่มคนพิการ (ทั้งร่างกายและสติปัญญา)
2. กลุ่มเด็กออกกลางคัน
3. กลุ่มเด็กอายุ 0 – 5 ปี
4. กลุ่มผู้มีรายได้ร้อย
5. กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและชุมชนแออัด
6. กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เร่ร่อน
7. กลุ่มเด็กที่ถูกใช้แรงงาน
8. กลุ่มสตรี
9. กลุ่มเด็กไร้สัญชาติ
10. กลุ่มเป้าหมายพื้นที่ห่างไกล
11. กลุ่มชนต่างวัฒนธรรม
12. กลุ่มพ่อ แม่
13. กลุ่มผู้สูงอายุ
14. กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ได้รับการศึกษาดำกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม

นโยบายนี้

12. เป้าหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ได้มีการกำหนดเป้าหมายสำหรับการจัดการศึกษาแต่ละด้าน เพื่อมุ่งครอบคลุม ทั้งบุคคล กลุ่มเป้าหมายและบรรลุนโยบายที่กำหนดไว้ดังนี้

1. การบริการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือของประชาชน หญิงและชาย ในกลุ่มอายุ 15 – 50 ปี ให้ทั่วถึงภายใน พ.ศ. 2544
2. ขยายบริการการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เด็กที่จบชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นครบถ้วนภายใน พ.ศ. 2544
3. ขยายบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเป็นพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการ เด็กยากจน เด็กในพื้นที่ห่างไกลและชนต่างวัฒนธรรม เด็กในชุมชนแออัด แหล่งก่อสร้าง เด็กเร่ร่อน เด็กถูกใช้แรงงาน สตรีด้อยโอกาส และเด็กไร้สัญชาติ โดยจัดให้ กว้างขวางเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2.5 เท่า ภายใน พ.ศ. 2544
4. ขยายบริการการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับความ เตรียมพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2544
5. ขยายบริการให้การศึกษอบรมเกี่ยวกับการมีครอบครัว และการเลี้ยงดูเด็ก ทั้งในด้านโภชนาการ และจิตวิทยา พัฒนาการในรูปแบบต่าง ๆ โดยดำเนินการอย่าง กว้างขวางและต่อเนื่อง
6. ขยายการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพร่างกายของ นักเรียน ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานตามพัฒนาการช่วงอายุ ภายในปี พ.ศ. 2544
7. พัฒนาความสามารถการเรียนรู้ของผู้เรียน ในด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และด้านวิชาการที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

13. การกระจายอำนาจกับการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นในปัจจุบันและอนาคต จะเป็นการศึกษา ภายใต้หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการบริหารการจัดการ โดยรัฐให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเฉพาะในภารกิจที่ท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ โดยมีกฎหมายรองรับสิทธิขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายฉบับ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีสาระสำคัญ ดังนี้ (กรมการปกครอง, 2542 : ก 49)

1. มาตรา 43 การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น
 2. มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจ
 กิจการของท้องถิ่น

3. มาตรา 282 รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการ
 ปกครองตนเองและตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

4. มาตรา 284 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีอิสระในการกำหนด
 นโยบายและมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

5. มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดการศึกษาอบรม
 และการฝึกอาชีพต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

พระราชบัญญัติแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีสาระสำคัญ ดังนี้
 (กรมการปกครอง, 2543 ข : 49 - 50)

1. มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา sin
 ข้อความในมาตรานี้ วิชัย ดันศิริ (2542 : 55) ได้อธิบายว่า คือ หลัก “ ALL FOR
 ADUCATION W) และยังวางเงื่อนไขให้องค์กรชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในสังคม ให้มีส่วนร่วมใน
 การจัดการศึกษา ตลอดจนการกำหนดแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีอีกด้วย

2. มาตรา 29 ในสถานศึกษาร่วมกับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน
 องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน
 ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัด
 กระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล
 ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับ
 สภาพของปัญหาและความต้องการรวมทั้งวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การ
 พัฒนาระหว่างชุมชน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์สาระสำคัญของกรมสามัญศึกษาและสำนักงาน
 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2542:67 - 68) กล่าวว่าในข้อ (2) การกระจายอำนาจนั้นกำหนดให้มี
 การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อ
 สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ โดยให้มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และในข้อ (6) เพื่อให้
 ประชาชนในองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มิใช่เฉพาะงานของรัฐเท่านั้นที่จะจัด
 การศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

3. มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับ องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน
 สังคมอื่นในการส่งเสริมการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการศึกษาอบรม โดยให้สถาน
 การศึกษาเป็นองค์กรนำในเรื่องการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

4. มาตรา 41 ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุก
 ระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม ความต้องการภายในท้องถิ่น

5. มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณ อุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มีสาระสำคัญ ดังนี้ (กรมการปกครอง, 2542 ก : 50)

1. มาตรา 16 เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการส่งเสริมฝึกการประกอบอาชีพ การจัดการศึกษาสงเคราะห์ พัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สก? คนชรา บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมกีฬาประชาธิปไตย การสาธารณสุขอนามัย

2. มาตรา 17 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่จัดการศึกษา การส่งเสริมกีฬา จารีตประเพณี ให้มีพิพธิภันต์หอจดหมายเหตุ

3. มาตรา 30 ให้รัฐถ่ายโอนภารกิจบริการสาธารณสุขแก่ท้องถิ่น ช่วยเหลือ ท้องถิ่น จัดสรรเงินอุดหนุนแก่ท้องถิ่นตามความจำเป็นและความต้องการ

จะเห็นได้ว่า นโยบายการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติต่าง ๆ ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาทุกระดับ จากการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากเทศมนตรีฝ่ายการศึกษา และผู้บริหารทางการศึกษาเทศบาล รวมทั้งประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิจากกระทรวงการศึกษาและสำนักงานกรรมการศึกษาแห่งชาติ เพื่อหาแนวทางส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีศักยภาพเพียงพอที่จะจัดบริหารการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลให้มีการกำหนดภารกิจและ ทิศทางการจัดการ

14. ภารกิจการจัดการศึกษาของท้องถิ่น แยกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน ได้แก่
 - 1.1 การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย (3 – 6 ปี)
 - 1.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ป.1 – ม.6)
 - 1.3 การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
2. การศึกษานอกระบบ ประกอบด้วย
 - 2.1 การให้ความรู้แก่ประชาชนกลุ่มด้อยโอกาส
 - 2.2 การฝึกพัฒนาอาชีพระยะสั้น
 - 2.3 การจัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
 - 2.4 การบำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การที่กระทรวงมหาดไทยจัดวางแผนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น จัดดำเนินการจัดการศึกษาตามความพร้อมของหน่วยงานตนเอง และมี
บทบาทที่ต้องปฏิบัติจากภารกิจที่กำหนดไว้ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการศึกษา
ถือว่าเป็นเรื่องใหม่ที่ประชาชนตลอดทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ยังใหม่ และยากต่อการริเริ่ม
เป็นประเด็นของเรื่องให้ประชาชน มีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาอย่างไร จึงเป็นเรื่องที่ท้าทาย
ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับผู้นำท้องถิ่น ประชาชน
ทั่วไปยังมีความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย เพราะคุ้นเคยอยู่กับ
การเป็นพวกพ้อง หรือการขอร้องให้ช่วยเหลือให้ความร่วมมือมากกว่า

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2542 เป็นต้นมา กล่าวว่า
ให้มีคณะกรรมการคนหนึ่งมีอำนาจและหน้าที่จัดทำแผนการกระจายอำนาจต่าง ๆ ทำหน้าที่
เสนอแนะการตราพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง เพื่อดำเนินการตาม
แผนการกระจายอำนาจ และเร่งรัดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาออกกฎหมายที่จำเป็นเพื่อ
ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจนั้นตามหมวด 2 มาตรา 16 กล่าวว่า ให้
เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหาร
สาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

สำนักบริหารการศึกษาศึกษาส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
ได้จัดประเด็นบรรยายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ
รองรับกฎหมายเพื่อกระจายอำนาจ ดังนี้

1. ความเป็นมาในการจัดการศึกษาท้องถิ่น

1.1 ในปีพุทธศักราช 2454 มีการร่วมตกลงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการ
จัดการ ศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการดูแลงานวิชาการ กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่บริหาร
และจัดตั้งโรงเรียนประชาบาล

1.2 ในปีพุทธศักราช 2509 โอนโรงเรียนประชาบาลไปอยู่ในความ
รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยการสนับสนุนจาก 3 หน่วยงาน คือ กระทรวง
มหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และคุรุสภา

1.3 วันที่ 1 ตุลาคม 2523 โอนโรงเรียนประชาบาลไปสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

2. หลักการจัดการศึกษาท้องถิ่น เป็นหลักการอย่างกว้าง ๆ ที่มอบให้
ท้องถิ่นรับผิดชอบโดยยึดหลักกับรับบาล ได้ใช้อยู่ในปัจจุบัน

3. แนวคิดการบริหารและการศึกษาของท้องถิ่น จากปัจจุบันมีการกระจายอำนาจในการบริหารรัฐวิสาหกิจของรัฐบาลกลาง ไปยังท้องถิ่นเป็นดำเนินการ ส่วนกลางเป็นผู้กำหนดนโยบาย เช่นเดียวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติรัฐ ต้องกระจายไปยังท้องถิ่น ตามกฎหมายกำหนด

4. นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของมหาดไทยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐมนตรีมหาดไทย ได้เห็นชอบในการกำหนดนโยบาย คือ

4.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี (แยกเป็น ป.1 - d.6 = 6 ปี , ม.1 - 0.3 = 3 ปี , ม.4 - u.6 = 3 ปี) ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้ท้องถิ่นทราบเป็นแนวปฏิบัติ ตามหนังสือที่ มท 031.21 1 2052 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2542

4.2 กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดบทบาทการจัดการศึกษาที่ท้องถิ่นควรดำเนินการจัดการศึกษาตามศักยภาพและความต้องการของท้องถิ่น 6 ประการ

4.2.1 จัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา

4.2.2 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี

4.2.3 จัดบริการให้ความรู้สายอาชีพระยะสั้น

4.2.4 จัดบริการศึกษานอกระบบ

4.2.5 จัดบริการเยาวชนในรูปแบบต่าง ๆ

4.2.6 บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. แผนการเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพัฒนารายได้แผ่นดิน ได้เสนอแนะกรอบภารกิจจัดการศึกษาท้องถิ่น ตามศักยภาพความพร้อมของหน่วยงาน โดยได้จัดประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจความจำเป็นที่จะต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาพร้อมกับปรับโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่นที่มีความพร้อมต่อการศึกษาอยู่แล้ว

การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ตามกฎหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะการโอนการจัดการศึกษา ระดับประถมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดหน่วยราชการ ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ ไปอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงมหาดไทย โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการและบริการจัดการสื่อมวลชนได้วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นหลายประการ

สมหมาย ปารีฉัตร (กรมการปกครอง, 2543 : 69 - 70) กล่าวว่า การที่ประชาธิปไตยไปไม่ถึงไหน คนในท้องถิ่นถูกกล่าวหาว่าขายเสียง ไม่รู้จักเลือกผู้แทนที่มีคุณภาพเข้ามาเพราะว่าพวกเขาตกอยู่ภายใต้โครงสร้างแบบรวมอำนาจทั้งการเมืองและเศรษฐกิจ ดูดซับมูลค่าส่วนเกินจากทรัพยากรต่างๆ ในท้องถิ่นมาบำรุงบำเรอความเจริญของส่วนกลางเท่านั้นเอง กฎหมายฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะแก้ไขตรงนี้ ในเบื้องต้นอาจไม่สมบูรณ์ แต่ก็ดีกว่าปล่อยให้

ตามเดิม อย่างน้อยเป็นกฎกติกา กำหนดรอบไว้ว่าส่วนกลางจะเอาเปรียบท้องถิ่นอย่างแต่ก่อน ไม่ได้อีกแล้ว ซึ่งเป็นผลจากการร่างรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ในมาตรา 78 , 283 และมาตรา 289 เป็นกฎหมายฉบับหนึ่งในกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจทั้งหมด 7 ฉบับ มีสิ่งที่น่าสนใจเป็นกฎหมายที่ได้วางแนวทางไว้อย่างเป็นรูปธรรม วางกลไกจัดการกระจายอำนาจอย่างเป็นขั้นตอน ทั้งด้านการบริหาร ด้านการเงินและงบประมาณ มีคณะกรรมการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ ต้องคอยดูว่ากรรมการที่ตั้งขึ้นมาจะมีพลังพอที่จะจัดการให้ข้าราชการประจำที่เคยมีอำนาจ อิทธิพล มีผลประโยชน์อยู่ยอมคายอำนาจออกไปแค่ไหน ในระดับรัฐบาลเองก็ตาม เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาการเงินไม่เข้าเป้าหนี้สินท่วมทับงบประมาณขาดดุลจนกระทบต่อแผนกระจายอำนาจ กระจายคน กระจายเงินออกไปให้ท้องถิ่นหรือไม่

นักวิชาการทางการศึกษามีความเห็นในเชิงอุดมคติว่าการปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จไม่ได้ ถ้าไม่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแกนนำการดำเนินงาน เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดูแลให้เด็กได้เรียนอย่างต่อเนื่อง สำรว่าใครไม่มีโอกาสเรียนพร้อมมีข้อมูล และอิทธิพลในการเชิญชวนให้คนมาเรียนสามารถเปิดรับเด็กด้อยโอกาสและสามารถเฝ้าระวังเด็กกลุ่มเสี่ยงได้เป็นอย่างดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกได้มาตรฐานใดเหมาะสมกับท้องถิ่นสามารถกำหนดเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน ผู้นำของชุมชนสามารถเข้ามาช่วยสอน มีแหล่งฝึกงานที่ดี นักเรียนสามารถลงไปสัมผัสได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานที่สำคัญเพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาของชาติประสบความสำเร็จ ดูในทางทฤษฎีแล้วเห็นว่าดีงามเหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติอีกสักเมื่อไหร่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถึงจะเข้มแข็งจริง ๆ อีกสักเมื่อไหร่เราจะได้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีคุณภาพ ไม่ใช่แต่พวกหัวคะแนนฐานอำนาจของนักการเมืองระดับบน (กรมการปกครอง, 2543 : 73 – 74)

จากการวิเคราะห์วิจารณ์ของสื่อมวลชนและนักวิชาการดังกล่าว จะเป็นหนทางให้ทราบความเคลื่อนไหวของข่าว ซึ่งตามความคิดเห็นแตกต่างกันไป ทั้งนี้ความจริงจะเป็นเช่นใด ก็ต้องมีการประเมินความพร้อมในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นก่อน

ภายหลังที่กฎหมายการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติกำหนดไว้ โดยเฉพาะการโอน การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ให้แก่เทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล มีกฎหมายรองรับการพัฒนาศึกษาท้องถิ่นจากกลุ่มนโยบายและแผน ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ทำให้บรรดาครู อาจารย์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเกิดความเคลื่อนไหวต่อต้าน จากข่าว (ค่านหัวชนฝาแผนกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พ่อพิมพ์ แม่พิมพ์ ไม่เห็นด้วยขอทบทวนใหม่, 24 ตุลาคม 2543 : 34) สรุปได้ว่าทางสมาคมศึกษานิเทศก์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีสมาคมวิชาชีพ วิชาการและองค์กรครูภายใต้ไม่เห็นด้วยกับแผนดังกล่าวขอคัดค้านการ

ดำเนินการของคณะกรรมการจัดทำแผนการกระจายอำนาจ อ้างถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ประกอบไปด้วยการปฏิรูประบบการบริหาร ปฏิรูปครู ปฏิรูประบบการจัดทรัพยากรเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ ขอให้คณะกรรมการจัดทำแผนการกระจายอำนาจ ควรหยุดดำเนินการก่อนและแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาใหม่ ทำการศึกษาวิจัยและจัดทำประโยชน์ ก่อนการดำเนินการถ่ายโอนการจัดการศึกษาไปให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวความคิดเรื่องการจัดปฏิรูปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่ พร้อมกับการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนอำนาจ สติติ ยะสะกะ (ต้องปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น, 24 พฤศจิกายน 2543 : 6) ได้สรุปไว้ดังต่อไปนี้

1. การปฏิรูปโครงสร้างและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นให้เหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมไทย ซึ่งเห็นว่ารูปแบบขององค์กรบริหารส่วนตำบล และเทศบาล ในปัจจุบันเล็กเกินไปที่จะรับผิดชอบบริการสาธารณะ การศึกษา และการสาธารณสุข ต้องจัดตั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษขึ้นมา มาก ๆ เพื่อรองรับการโอน หน่วยงานจะลดน้อยลง และแม้กระทั่งการต่อต้าน อ้างเรื่องขีดความสามารถหรือศักยภาพจะหมดไป

2. ปฏิรูปองค์การบริหารท้องถิ่นระดับชาติ จากเดิมมีกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าของเรื่องดูแลการปกครองท้องถิ่นใหม่ ทำหน้าที่ดูแลการปกครองท้องถิ่น โดยตัดขาดจากหน่วยงานเดิมที่ทำเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นทั้งหมด

3. ปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลท้องถิ่น ให้มีองค์กรกลางบริหารงานท้องถิ่นทั้งหมดเพียงองค์กรเดียว โดยมีองค์กรประกอบคล้ายกับคณะกรรมการการกระจายอำนาจ (ไตรภาคี) ยกเลิกระบบพีซี

4. ปฏิรูปการเงิน การคลัง โดยเพิ่มขีดความสามารถในการเก็บภาษีในท้องถิ่น รวมทั้งจัดสรรเงินอุดหนุนที่เหมาะสม และมีความเป็นธรรมในการกระจายทรัพยากร

5. สร้างการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ควรใช้ระยะเวลาภายใน ไม่เกิน 10 ปี ต้องสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างข้าราชการส่วนกลาง ข้าราชการส่วนท้องถิ่น นักการเมืองและประชาชน เพื่อหล่อหลอมคนในชาติให้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการกระจายอำนาจ และการปกครองตนเองก่อนที่จะมีการกระจายอำนาจอย่างเต็มรูปแบบทั่วประเทศ

15. แผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 – 2559)

แผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 – 2559) กระทรวงมหาดไทยได้เสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติมในการประชุม ครั้งที่ 9/2543 โดยกระทรวงมหาดไทยได้นำประเด็นความเห็นของที่ประชุมมาปรับปรุงเพิ่มเติมในแผนนโยบาย และนำเสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รับทราบ ในการประชุมครั้งที่ 1/2544

วิสัยทัศน์

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการ วิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

ภารกิจจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย

เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อน การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนา และวางรากฐานชีวิตการเตรียมความพร้อมของเด็ก ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ และความสนใจ ความถนัดของตนเอง ด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและมีความสำนึกในความเป็นไทย

3. การจัดบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ

เป็นการจัดบริการและหรือส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

4. การจัดการส่งเสริมกีฬานันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน

เป็นการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชน แก่เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

5. การดำเนินงานด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ และเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมสติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

3. เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่นดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมการสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยมีความตระหนักในคุณค่าของการกีฬานันทนาการ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เด็ก เยาวชน ไปในแนวทางที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาส ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการประกอบอาชีพให้มีความเป็นอิสระแก่สังคม

7. เพื่อบำรุงการศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

16. แนวโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2545 – 2559 มี 12 ข้อ

■. นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 เร่งรัดจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับบริการ
 การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
 ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน
 องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นใน
 ท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 เป้าหมาย

1.1.1 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตาม
 ความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น โดยการจัดการศึกษาได้ทั้ง 3
 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1.2 เด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคนได้รับการศึกษา

1.1.3 เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับ
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.4 บุคคลที่ได้รับการศึกษาไม่ถึงระดับการศึกษาภาคบังคับและ
 การศึกษาขั้นพื้นฐานต้องได้รับโอกาสเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคคล ครอบครัว
 ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน
 ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สนับสนุนการศึกษาและ
 การฝึกอบรม

1.1.5 มีระบบบริหารหรือการประสาน ให้ผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาสได้รับ
 บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรณีพิเศษ ตามศักยภาพที่จะเรียนได้

1.1.6 ส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับ
 การศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

1.2 มาตรการ

1.2.1 จัดให้มีบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานการอาชีวศึกษา การฝึกอบรม
 วิชาชีพ ให้ได้ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

1.2.2 จัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียน
 ตามที่กฎหมายกำหนด

1.2.3 เร่งรัดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้ส่งบุตรหรือบุคคลใน
 ความดูแลได้รับการศึกษาในภาคบังคับ และนอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความ
 พร้อมของครอบครัว

1.2.4 ส่งเสริม สนับสนุน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม อื่นๆ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตร บุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแล และสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามที่ความต้องการและความเหมาะสม

■.2.5 จัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือผู้ด้อยโอกาส มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

■.2.6 จัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึง ถึงความสามารถของบุคคลนั้น

2. นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.1 เป้าหมาย

2.1.1 เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.2 มาตรการ

2.2.1 จัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้

2.2.2 ดำเนินการและหรือส่งเสริม สนับสนุน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตร บุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา จริยธรรม และสามารถจัดการศึกษาปฐมวัยได้ตามที่ความต้องการและเหมาะสม

3. นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

3.1 เป้าหมาย

3.1.1 มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเข้าสู่มาตรฐานชาติ

3.1.2 ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และให้จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนทุกปี

3.1.3 สถานศึกษาเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรก ภายใน 19 สิงหาคม 2548 และอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี นับแต่การประเมินครั้งสุดท้าย

3.2 มาตรการ

3.2.1 จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมาย คุณภาพ การศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ

3.2.2 ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อรับรองระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อรับรองระบบการประกันคุณภาพภายนอกตามระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่กำหนด

3.2.3 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา

จัดระบบบริหารและการจัดการทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการ การศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยมีเอกภาพในเชิงนโยบาย มีความ หลากหลายในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการการศึกษา และส่งเสริม ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการ การศึกษา ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชน และประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

4.1 เป้าหมาย

4.1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพร้อมในการรับการถ่าย โอนการจัดการศึกษาจากรัฐและดำเนินการจัดการศึกษา

4.1.2 จัดการศึกษาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับระยะเวลาและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเอกชน โดยรับฟังความคิดเห็นของเอกชน และประชาชนประกอบการพิจารณาด้วยองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปคณะกรรมการ สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา

4.2 มาตรการ

4.2.1 มีการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากรัฐ และดำเนินการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ มาตรฐาน ตามศักยภาพ ความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น โดยได้รับการประสานงานและส่งเสริม สนับสนุน ภารกิจกระทรวงศึกษาธิการ ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง

4.2.2 ปรับปรุง แก้ไขข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยไม่กระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน

4.2.3 ให้มีคณะกรรมการการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ให้ข้อมูลและเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4.2.4 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและ

4.2.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา

5. นโยบายด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

วางแผนงานบุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณาสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพื่อ claw และเหมาะกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

5.1 เป้าหมาย

5.1.1 มีการวางแผนงานบุคคลทางการศึกษาตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.1.2 ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกฎหมาย

5.1.3 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

5.2 มาตรการ

5.2.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านการศึกษา

5.2.2 ให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงานบุคคลทางการศึกษา ความต้องการและตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.2.3 จัดสรรทรัพยากรในการส่งเสริมพัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและหรือมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์ และหรือผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ

5.2.4 จัดทำเกณฑ์และดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

5.2.5 จัดตั้งชมรมหรือองค์กรวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาวิชาชีพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณ

5.2.6 ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

6. นโยบายด้านหลักสูตร

ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียด สาระหลักสูตรแกนกลางและสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของสังคมและชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

6.1 เป้าหมาย

6.1.1 การจัดทำหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ จะต้องมีความหลากหลาย และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

6.1.2 สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงความเป็นไทย และความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อในส่วนที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหา และในชุมชน และในสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

6.1.3 สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและสาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของรัฐ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมของแต่ละท้องถิ่น

6.2 มาตรการ

6.2.1 ให้สถานศึกษากำหนดรายละเอียด สาระของหลักสูตรแกนกลางและสาระของหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความต่อเนื่อง หลากหลาย ซึ่งจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

6.2.2 สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักสูตรที่ ผู้เรียนสะสมไว้ ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอรรถยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์ทำงาน

6.2.3 สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดสาระของหลักสูตรแกนกลางที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความสม ดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีรายละเอียดสาระการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

6.2.3.1 ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

6.2.3.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

6.2.3.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

6.2.3.4 ความรู้ และทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

6.2.3.5 ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

6.2.4 สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในชุมชน สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึงสาระความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย

6.2.5 จัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึง ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

6.2.6 สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างต่อเนื่อง และร่วมปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามที่กำหนด

6.2.7 พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวิทยาการในบริบทของสังคมไทย

7. นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้

จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยและสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

7.1 เป้าหมาย

7.1.1 การจัดการศึกษาเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการ เรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละรูปแบบและระดับการศึกษา

7.1.2 ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามความสนใจ ความถนัด โดยเรียนรู้จากการผสมผสานสาระความรู้ เรียนรู้พร้อมกันระหว่างผู้สอน กับผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ทุกรูปแบบ ทุกสถานที่จากประสบการณ์จริง โดยสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และประยุกต์ความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

7.1.3 ผู้สอนมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

7.2 มาตรการ

7.2.1 สถานศึกษาจัดการศึกษาแบบบูรณาการ โดยให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามระดับการศึกษา

7.2.2 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

7.2.3 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

7.2.4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

7.2.5 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างได้ส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

7.2.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7.2.7 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยการพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

7.2.8 ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

7.2.9 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร ชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีสนับสนุน

7.2.10 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

7.2.11 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

8. นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สินในประเทศจากรัฐ บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้การศึกษ ในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

8.1 เป้าหมาย

8.1.1 จัดระบบหรือวางแผนการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา จากเงินงบประมาณทรัพย์สินและทรัพยากรที่ได้รับจากการสนับสนุนในประเทศจาก ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กร สถาบัน รวมทั้งจากต่างประเทศ และภาษีเพื่อการศึกษา ในอัตราส่วนที่เหมาะสมของงบประมาณทั้งหมดในปีงบประมาณนั้น ๆ

8.1.2 ส่งเสริม สนับสนุน รณรงค์ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

8.2 มาตรการ

8.2.1 จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็น ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม

8.2.2 สนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และงบลงทุน ให้สถานศึกษาตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและภารกิจของสถานศึกษา โดยมีอิสระในการบริหาร งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

8.2.3 สนับสนุนเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

8.2.4 สนับสนุนเงินอุดหนุนทั่วไป เป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐให้เท่าเทียมกัน

8.2.5 จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียน ที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

8.2.6 จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น

8.2.7 จัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

8.2.8 ให้มีระบบการตรวจสอบติดตาม และประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวทางจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

8.2.9 ให้ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

8.2.10 สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่น ให้สถานศึกษาสามารถและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

8.2.11 ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

9. นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ส่งเสริมการสื่อสารทุกรูปแบบ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารรูปอื่น

9.1 เป้าหมาย

9.1.1 พัฒนาครู อาจารย์ คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะในการผลิต พัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเหมาะสม คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด

9.1.2 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

9.1.3 มีคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

9.1.4 มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

9.2 มาตรการ

9.2.1 พัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

9.2.2 พัฒนาขีดความสามารถผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอ ที่จะเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

9.2.3 ส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนา การผลิต และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

9.2.4 จัดให้มีคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุ กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

9.2.5 จัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อการพัฒนาคนและสังคม

9.2.6 จัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสาน ดูแล ให้บริการทางเทคโนโลยี เสนอนโยบาย แผนส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการประยุกต์ใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

10. นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬานันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน

ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรม เด็กเยาวชน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบบริการแก่เด็กเยาวชน ประชาชน อย่างหลากหลาย พอเพียงและมีประสิทธิภาพ

10.1 เป้าหมาย

10.1.1 มีสถานที่เล่นกีฬา ออกกำลังกายและนันทนาการอย่างเหมาะสม

10.1.2 ให้ประชาชนมีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการออกกำลังกาย การกีฬา นันทนาการ และการแสวงหาความรู้

10.1.3 สร้างทักษะพื้นฐานด้านกีฬาเพื่อนำไปสู่การแข่งขันกีฬา เพื่อสุขภาพ กีฬากึ่งอาชีพ กีฬาเพื่ออาชีพ ตามความพร้อมและความเหมาะสม

10.1.4 มีการจัดตั้งและดำเนินการด้านแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

10.1.5 ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ระเบียบวินัย ความเป็นไทย มีคุณธรรม จริยธรรม

10.2 มาตรการ

10.2.1 จัดตั้งและสนับสนุนให้มีศูนย์เยาวชน ลานกีฬา สนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย สวนสุขภาพและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

10.2.2 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกีฬาเพื่อมวลชน กีฬาพื้นเมือง อย่างแพร่หลาย

10.2.3 จัดกิจกรรมกีฬาสำหรับบุคคลกลุ่มพิเศษอย่างเหมาะสม และเพียงพอ

10.2.4 ฝึกกีฬาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ฝึกสอนที่มีความชำนาญในด้านการกีฬาแต่ละประเภท ตามศักยภาพและความพร้อมของท้องถิ่น

10.2.5 ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งชมรม สมาคม สโมสร องค์กรเกี่ยวกับการกีฬาและนันทนาการ

10.2.6 ส่งเสริมหรือจัดให้มีการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ

10.2.7 รณรงค์และเผยแพร่ความรู้ และสร้างจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชนด้านออกกำลังกาย การกีฬา นันทนาการ กิจกรรมค่าย อย่างต่อเนื่องทั่วถึง

10.2.8 ดำเนินการจัดตั้ง ตลอดทั้งให้การสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น

10.2.9 จัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ระเบียบวินัย ความเป็นไทย มีคุณธรรมจริยธรรม เช่น ค่ายเยาวชน นิทรรศการ ฯลฯ

11. นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ

สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้มีการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการระดมทุนและการจัดการ นำวิทยาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพ การจัดการด้านการตลาดให้ได้มาตรฐานและความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

11.1 เป้าหมาย

11.1.1 มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

11.1.2 ประชาชนได้รับการพัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพ

11.1.3 มีการระดมทุนและการรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพอิสระในลักษณะเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

11.1.4 มีการพัฒนามาตรฐานของสินค้า บริการและบรรจุภัณฑ์ ให้สามารถออกสู่ตลาดสากล

11.1.5 ให้มีระบบการจัดการ และสร้างเครือข่ายด้านการตลาด

11.2 มาตรการ

11.2.1 สำรวจข้อมูลพื้นฐานอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ

11.2.2 สำรวจและจัดลำดับความต้องการในการพัฒนาอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น

11.2.3 จัดให้มีการให้ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพ การจัดการ และการตลาด ให้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ตามสื่อประเภทต่าง ๆ

11.2.4 จัดทัศนศึกษาและส่งบุคลากรรับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาและเผยแพร่

11.2.5 จัดตั้งกลุ่ม ผู้ประกอบอาชีพอิสระ กลุ่มสนใจ สมาคม ชมรม อาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามัคคี และแลกเปลี่ยนความรู้ในการประกอบอาชีพของท้องถิ่น

11.2.6 จัดให้มีการระดมทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมการผลิต การจำหน่ายสินค้า

11.2.7 ให้มีการประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยเหลือด้านการตลาด สินค้า แรงงาน บริการ

11.2.8 จัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าท้องถิ่น รวมทั้งสินค้าท้องถิ่นอื่น

11.2.9 พัฒนาผลผลิต บริการ และบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า

12. นโยบายด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

บำรุงรักษา ส่งเสริม และอนุรักษ์สถาบันศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอดวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

12.1 เป้าหมาย

12.1.1 เด็ก เยาวชน และประชาชน รู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีของภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

12.1.2 มีศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งและข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

12.1.3 มีการบำรุงรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และแหล่งประวัติศาสตร์

12.1.4 อนุรักษ์และฟื้นฟูศาสนาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีให้ดำรงอยู่

12.2 มาตรการ

12.2.1 เผยแพร่และถ่ายทอดให้เด็ก เยาวชน ประชาชนในท้องถิ่น มีความรักหวงแหนในศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

12.2.2 จัดตั้งหรือส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อรวบรวมศิลปวัตถุ และแหล่งข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น

12.2.3 จัดสรรทรัพยากรและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดูแลรักษา บูรณะศาสนสถาน โบราณสถานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ศิลปกรรมท้องถิ่น

12.2.4 จัดกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

12.2.5 อนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ให้คงอยู่และพัฒนาเป็นที่ยอมรับ (สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการศึกษามุ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

กฤษฎา ศรีใจวงศ์ และคณะ (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารการศึกษาที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดน่าน จำนวน 230 คน ผลวิจัยพบว่า

1. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการศึกษาตามทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ความสัมพันธ์ชุมชนงานกิจการนักเรียน และงานอาคารสถานที่มีผลปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการศึกษาตามทฤษฎีของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมมีผลปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า งานความสัมพันธ์ของชุมชน งานกิจการนักเรียน และอาคารสถานที่ มีผลปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3. การเปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละงาน และโดยภาพรวมพบว่า ผลปฏิบัติไม่แตกต่างกัน มีผลปฏิบัติปานกลาง
4. การเปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมในการศึกษาทฤษฎีของผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ในพื้นที่ แต่ละงานในภาพรวมพบว่าผลการปฏิบัติแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า งานที่ไม่มีความแตกต่างกัน คือ งานวิชาการ งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานบุคลากร ที่มีความแตกต่างกัน คือ งานความสัมพันธ์ชุมชน

ชาญชัย ศิลปอวยชัย และคณะ (2541 : 1 - 5) ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า

1. สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ มีความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ วัฒนธรรมติงามของท้องถิ่นด้านการจัดการศึกษาอบรม และฝึกวิชาชีพในท้องถิ่น ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านบำรุงรักษาศิลปะและจารีตประเพณี และด้านให้ความร่วมมือให้การสนับสนุนสถานศึกษาในท้องถิ่นผลการวิจัยพบเช่นนี้ เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่สามารถส่งข่าวสารไปทุกพื้นที่ของประเทศไทย ทำให้ทุกคนได้รับรู้ประโยชน์และความสำคัญของการศึกษารวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

แผนพัฒนาต่าง ๆ ตลอดจนแผนนโยบายของรัฐบาล ปัจจุบันที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมจึงเกิดการตื่นตัว และต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นในหมู่สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับมากทุกด้าน

๒. สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นไม่แตกต่างกันรายด้านทุกด้าน แต่ในรายละเอียดพบว่า มีแตกต่างในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องการสนับสนุนช่วยเหลือด้านกิจการนักเรียน ซึ่งทั้งสองเรื่องอยู่ในด้านการให้ความร่วมมือ ให้การสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่น การที่ผลการวิจัยพบเช่นนี้ เพราะสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นทั้ง 2 die, ต่างเป็นบุคคลในท้องถิ่นเดียวกัน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาท้องถิ่น โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในท้องถิ่นเหมือนกัน จึงทำให้ความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้แตกต่างกันรายด้าน ส่วนที่แตกต่างกันในรายละเอียด ๓ เรื่อง นั้นอาจเป็นเพราะว่า โอกาสที่ได้บริหารวางแผนในการพัฒนาชุมชน และเวลาที่ได้พบปะกับประชาชนในท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในสภาพตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ไม่มีเท่ากัน จึงทำให้ความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในท้องถิ่นของ 3 เรื่องนี้แตกต่างกัน

3. สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในท้องถิ่นไม่แตกต่างกันทั้งรายด้าน และรายละเอียด การที่ผลการวิจัยพบเช่นนี้เพราะสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลทั้ง ๒ ฝ่าย ต่างเป็นบุคคลในท้องถิ่นเดียวกัน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาท้องถิ่น โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการศึกษาในท้องถิ่นเหมือนกัน จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างทั้งรายด้านและรายละเอียด

บุญสม ขจรเจริญ และคณะ (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ประชานและเลขานุการคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติตามนโยบาย แผนโครงการ และการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง เรื่องที่มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุดคือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน โครงการส่งเสริมการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล รองลงมาได้แก่ การประสานงานระหว่างองค์กรบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการศึกษา ในเขตที่องค์กรบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบ

ชลดา ควรประเสริฐ และคณะ (2542 : 23 - 27) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมขององค์กรบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลวิจัยพบว่าสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการส่งเสริมการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ส่งเสริมสนับสนุนด้านกีฬา (ร้อยละ 81.17)
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน (ร้อยละ 74.03)
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ตามที่ประชาชนสนใจ (ร้อยละ 73.38)
4. ส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษา (ร้อยละ 72.73)
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสถานที่รวบรวมเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละ 65.85)
6. ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ (ร้อยละ 62.98)
7. ส่งเสริมสนับสนุนผู้ไม่รู้หนังสือให้อ่านออกเขียนได้ (ร้อยละ 57.14)
8. ส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ร้อยละ 56.49)
9. ส่งเสริมสนับสนุนเครื่องเขียนแบบเรียนแก่นักเรียนที่ขาดแคลน (ร้อยละ 55.19)
10. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีห้องสมุดบริการชุมชน (ร้อยละ 50.00)
11. ส่งเสริมสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน สำหรับเด็กยากจน (ร้อยละ 68.50)
12. ส่งเสริมสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจน (ร้อยละ 46.75)
13. ส่งเสริมสนับสนุนเครื่องแบบนักเรียนแก่นักเรียนที่ขาดแคลน (ร้อยละ 46.10)
14. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (ร้อยละ 40.26)
15. ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณด้านสาธารณูปโภคในสถานศึกษา (ร้อยละ 38.31)
16. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ (ร้อยละ 37.66)

รัฐพัฒนา ยายะนวล (2543 : 51 – 53) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา ในสภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลางโดยมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีความตระหนักในคุณค่าของการมีส่วนร่วม โดยการช่วยสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่างๆ นอกจากนี้มีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อศึกษาดูงาน เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพะเยา พบว่า การมีส่วนร่วมในภาครวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวางแผนองค์การบริหารส่วนตำบลกับสถานศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานหลายอย่าง การจัดหาสนับสนุนวิทยากรผู้สอนภูมิปัญญาท้องถิ่น และครูผู้จัดกิจกรรมให้ความร่วมมือ จัดสวัสดิการเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ครู และยังแก้ไขปัญหาขาดแคลนครูบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดหาวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วย ส่วนการนิเทศและติดตามผลนั้น เป็นหน้าที่ของครูและบุคลากรทางด้านการศึกษา น้อยกว่าบุคลากรทางการศึกษา การเข้าไปให้คำแนะนำศึกษา ขาดความเชื่อถือ

ขบวนการแสดงออกของการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพะเยา ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์เป็นกระบวนการที่มีส่วนร่วมมากที่สุด เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์เป็นแนวทางทำให้เกิดประโยชน์ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดทำแผนงานโครงการ และจัดทำวิสัยทัศน์ในส่วนการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษา ทางองค์การบริหารส่วนตำบลต้องประสานงานกับโรงเรียน เพื่อจัดงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ในส่วนของกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสภาพรวมมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นหาความรู้ด้วยตนเองจากสิ่งต่าง ๆ มีการประเมินมาตรฐานโรงเรียน ทั้งปริมาณและคุณภาพ มีการจัดงบประมาณ เพื่อศึกษาดูงาน มีการเตรียมวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์แก่การศึกษา

บุญส่ง อินทโน และคณะ (2542 : 12 - 13) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร และเทศบาลเมืองหล่มสัก ผลวิจัยพบว่า

1. ด้านงบประมาณ สภาพปัจจุบันของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร และเทศบาลเมืองหล่มสัก มีงบประมาณในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ไม่เพียงพอต่อการขยายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ส่วนสภาพความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านบุคลากร สภาพปัจจุบันมีบุคลากรจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ไม่เพียงพอ ขาดแคลนจำนวนบุคลากร และสาขาวิชาที่จะเปิดสอนในชั้นมัธยมศึกษาไม่เพียงพอต่อการขยายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ส่วนสภาพความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านอาคารสถานที่ สภาพปัจจุบันมีอาคารสถานที่ตลอดจนสิ่งปลูกสร้างที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ไม่เพียงพอต่อการขยายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ส่วนสภาพความพร้อมอยู่ในระดับน้อย

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์ สภาพปัจจุบันมีจำนวนวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา ไม่เพียงพอที่จะรองรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ส่วนสภาพความพร้อมอยู่ในระดับน้อย

จากการเปรียบเทียบสภาพความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร และเทศบาลเมืองหล่มสัก ตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ในสังกัดพบว่า

1. ด้านงบประมาณ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร และเทศบาลเมืองหล่มสักมีสภาพความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านบุคลากร โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพิจิตร และเทศบาลเมืองหล่มสัก มีสภาพความพร้อมในการจัดการศึกษา 12 ปี ไม่แตกต่างกัน

3. ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพิจิตรและเทศบาลเมืองหล่มสัก มีสภาพความพร้อมในการจัดการศึกษา 12 ปี ไม่แตกต่างกัน

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพิจิตรและเทศบาลเมืองหล่มสัก มีสภาพความพร้อมในการจัดการศึกษา 12 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นแล้วพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งมีความพร้อม และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป พอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมการมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และมีวุฒิการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่

2. ด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จะสนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์ให้กับโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนของหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นยากมาก

3. ปัญหาที่พบในองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาด้านจัดโครงสร้าง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในงานสารบัญ มีปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย

ทัศนัย ไผ่เอ้ย และคณะ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศึกษาเฉพาะกรณีท้องที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 366 คน ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในท้องที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามทฤษฎีของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และกรรมการบริหารส่วนตำบลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวมทั้ง 3 ด้านและรายด้าน ยกเว้นด้านศาสนาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมการศึกษาเป็นอันดับแรก รองลงมา คือด้านวัฒนธรรมและการศึกษาตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคือ ด้านงบประมาณ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

สุจิตต์ศักดิ์ นุสีหา (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา บริการสังคม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้แก่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 19 จังหวัด จำนวน 289 คน โดยศึกษาความคิดเห็นใน 3 ด้าน We ด้านส่งเสริมการศึกษา ด้านบริการสังคม และด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า

1. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่างกัน มีสภาพการสมรสต่างกัน มีวุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่โดยรวม ไม่แตกต่างกัน
2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสบการณ์ในการส่งเสริมการศึกษามีความคิดเห็นใน 3 ด้าน โดยภาพรวมพบว่า มากกว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการส่งเสริมการศึกษา
3. ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านส่งเสริมการศึกษาที่มีความถี่สูงสุด ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมทางด้านการจัดการศึกษา รวมทั้ง ปัจจัยประชาชน ขาดแคลน ปัจจัยในการเรียนรู้ออกมา คือ ขาดความชัดเจนในเรื่องกฎระเบียบคำสั่ง นโยบาย ขาดบุคลากร และการทำงานซ้ำซ้อนกัน ทำให้ยากต่อการดำเนินงาน

3.2 ด้านบริการสังคมที่มีความถี่สูงสุด คือ งบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการด้านการบริการสังคมให้ประชาชนในท้องถิ่น ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์หลายอย่าง รองลงมา คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนน้อยและขาดความรู้ ความสามารถและยังขาดการประสานงาน ขาดความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีความถี่สูงสุด คือ งบประมาณมีไม่เพียงพอที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รองลงมาคือ ขาดความร่วมมือ และประสานงานกับหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบต่อกับปัญหาอื่น

เกษม หมั่นดาบุตร และคณะ (2543 : 10 – 13) ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทในการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีบทบาทในการจัดการศึกษาด้านอาคารสถานที่มากที่สุด บทบาทด้านหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนน้อยที่สุด

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด เชียงราย โดยภาพรวมมีบทบาทในการจัดการศึกษาด้านอาคาร สถานที่มากที่สุด การมีส่วนร่วมด้านครูและบุคลากรทางด้านการศึกษาน้อยที่สุด

3. อันดับในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะภาพรวมพบว่า อันดับ 1 มีส่วนร่วมในด้านอาคารสถานที่ อันดับ 2 และอันดับ 3 ในด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และอันดับ 4 ได้แก่ ด้านบริหารและการจัดการทั่วไป

4. ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลจังหวัดเชียงราย

4.1 ด้านอาคารสถานที่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเชียงราย โดย ภาพรวมไม่มี

4.2 งบประมาณสนับสนุนด้านอาคารสถานที่ให้กับโรงเรียน และไม่มีส่วนร่วมในการ วางแผนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน

4.3 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมโดยภาพรวมอยากมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารบุคลากร ในโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา

4.4 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน พบว่า สมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรและกระบวนการ เรียนการสอน

4.5 ด้านบริหาร และการจัดการทั่วไปพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมไม่มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโรงเรียน

ดำเนิน มะโนคำ และคณะ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษา ชั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดตาก ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดตากจำนวน กลุ่ม ตัวอย่างทั้งสิ้น 360 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดตาก มีความ พร้อมอยู่ในระดับปานกลาง โดยแยกรายด้านดังต่อไปนี้

1.1 ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางและความ พร้อมที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำได้ ได้แก่ สามารถวางแผนพัฒนาอาคารสถานที่ ในโรงเรียนได้สามารถบริเวณโรงเรียน และอาคารสถานที่ให้เป็นศูนย์กลางชุมชนได้ มีการ วางแผนการใช้ประโยชน์ของอาคารสถานที่ไว้ชัดเจน

1.2 ความพร้อมด้านบุคลากร มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ วิจัยด้านการศึกษา มีการวางแผนเกี่ยวกับอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีแนวดำเนินสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.3 ความพร้อมด้านงบประมาณ มีความพร้อมในระดับน้อย ความพร้อมที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญและพอใจ ได้แก่ มีงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพียงพอแก่การจัดการศึกษา มีงบประมาณสำหรับส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสามารถในการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

1.4 ความพร้อมด้านงานวิชาการ มีความพร้อมระดับปานกลางและพร้อมที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการได้ ได้แก่ สามารถสนับสนุนแหล่งวิทยากรและแหล่งการเรียนรู้ให้กับโรงเรียนได้ สามารถวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนและชุมชน สามารถส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ ด้านข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

2. องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในพื้นที่ราบและพื้นที่สูงมีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีบางข้ออยู่ในระดับ .01 ทั้งในภาพรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในพื้นที่ราบ มีความพร้อมมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในพื้นที่สูงในทุก ๆ ด้าน คือ ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ความพร้อมด้านบุคลากร ความพร้อมด้านงบประมาณ และความพร้อมด้านวิชาการ

nus วงษ์ชัย (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะกรณีของจังหวัดตาก จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 230 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา

ความพร้อมของสมาชิกฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา มีความพร้อมน้อยเหมือนกัน คือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การนำเสนอหรือนำเอาวิชาชีพท้องถิ่นเพื่อจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา การประเมินคุณภาพของสถานศึกษา เช่น คุณภาพของครูและนักเรียน (ครูเอาใจใส่ในการสอนนักเรียนหรือไม่,นักเรียนมีคุณภาพสามารถอ่านออกเขียนได้ ฯลฯ) การนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ (คอมพิวเตอร์, สื่อการเรียนการสอน, เครื่องยนต์, เครื่องจักร) เข้ามาสนับสนุนการศึกษาการมีส่วนร่วมในการตั้งเกณฑ์คุณภาพนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ด้านพัฒนาอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ และสาธารณูปโภค ของสถานศึกษา

ความพร้อมของสมาชิกฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการพัฒนาอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ และสาธารณูปโภคของสถานศึกษามีความพร้อมน้อย คือ การส่งเสริมสนับสนุนเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ปฐมพยาบาลให้แก่สถานศึกษา ส่วนคณะกรรมการส่วนตำบลมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมในการจัดสภาพท้องถิ่นให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความพร้อมของสมาชิกฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพท้องถิ่นให้มีความพร้อม อยู่ในระดับมากเหมือนกัน คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน ส่งเสริมในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญ ส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกอุดมการณ์ประชาธิปไตย สนับสนุนการจัดซื้อหนังสือเพื่อห้องสมุดแก่สถานศึกษามีความพร้อมน้อย

เกียรติกมล ภูมรา และคณะ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครสวรรค์ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 378 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครสวรรค์ มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับน้อย โดยงบประมาณส่วนใหญ่ได้มาจากการสนับสนุนจากรัฐบาล และนำไปจ่ายเป็นเงินเดือน และค่าจ้างเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่เพียงพอต่อการจ่ายเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา

2. ด้านบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครสวรรค์ มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับปานกลาง เพราะจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับความต้องการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานตรงตามบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ

3. ด้านอาคารสถานที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครสวรรค์ มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปานกลาง เนื่องจากมีอาคารสถานที่ไม่เพียงพอที่จะให้บริการแก่ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายต่างๆ งบประมาณและพื้นที่ในการก่อสร้างไม่เพียงพอกับความต้องการ

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์ศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครสวรรค์ มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับน้อย ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษา

วิเชียร บันลือ และคณะ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภารกิจด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขตพื้นที่จังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดแพร่ จำนวน 62 แห่ง จำนวน 434 คน บทบาทที่ศึกษาวิจัย คือ บทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1. บทบาทต่อโรงเรียนและสถานศึกษา
2. บทบาทต่อการบริหารและการจัดการในโรงเรียน
3. บทบาทต่อการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา
4. บทบาทต่อการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของบทบาทที่คาดหวังใน 4 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติจริงนั้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ในรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางหรือน้อย

2. บทบาทที่คาดหวัง กับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังมีค่าสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้าน และบทบาทที่คาดหวัง บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ พบว่า มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและในรายด้านทุกด้าน

สรุปจากงานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า บทบาทและภารกิจต่อการศึกษา การบริการสังคมในท้องถิ่น บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่รับบทบาทหน้าที่ที่เด่นชัด และการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่จะมุ่งไปในด้านสาธารณูปโภค ดังนั้นงบประมาณจึงไม่เพียงพอในด้านการจัดการศึกษา การบริการสังคมในท้องถิ่น โดยภาพรวมที่มีส่วนร่วมกับการศึกษา คือ การใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน และการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูและบุคลากร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

